

Fronteres i Drets: conclusions de l'acte

Estem refugiant?

L'exposició que va fer l'entitat Fronteres i Drets davant de la Comissió de Justícia del Parlament de Catalunya, el 30 de setembre de 2016, començava amb la lectura de l'article 14.1 de la Declaració Universal dels Drets Humans que ens diu “ *En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil en altres països i a beneficiar-se'n*”.

Passats dos anys, aquesta proclama té avui tota la seva màxima virtualitat, quan tenim tres vaixells plens de ciutadans disposats a exercir-lo que es dirigeixen a casa nostra. Llàstima que no hagin pogut fet el mateix les 3.139 persones que durant el 2017 i les 501 en el que portem de 2018 que han perdut la vida al Mediterrani. Esperem i desitgem que passi de gest polític a política legislativa a tots els nivells espanyol i europeu. És la societat civil que ho demana, que clama front els governs, els quals estan més preocupats per conservar els privilegis com a estats gestors d'interessos econòmics i polítics.

Amb la resposta donada per la UE a la crisi dels refugiats s'han fet miques els principis de solidaritat entre els pobles, de no devolució, del règim d'asil i de protecció internacional, posant en dubte la legitimitat de la UE i els seus fonaments.

I poques esperances podem tenir atesa la deriva que s'està produint en la major part dels Estats Europeus cap a una dreta populista, demagoga i xenòfoba, que fa de la lluita contra la immigració il·legal el seu major baluard.

Estem refugiant?

Parlem de que Europa tenia un instrument normatiu per fer front a la situació viscuda (la Directiva 2001/55/CE) i no ha fet ús, al contrari, ha tancat les portes, externalitzant la solució del problema mitjançant el vergonyós acord amb Turquia, fonamentat en la consideració d'aquest com a tercer país segur, a canvi de 6.000 milions d'euros, liberalització de visats i reobertura dels capítols d'entrada a l'UE; apareixent els anomenats acords de readmissió, fets per agilitzar les devolucions, sense distingir entre persones mereixedores d'asil o no; atorgant unes prerrogatives a un país condemnat de forma reiterada pel TEDH per vulneració dels mateixos. Amb caràcter previ a aquest per les Decisions de 2015 , 1601 i 1523, del Consell d'acolliment i reubicació, es va assumir l'obligació de reubicar 160.000 sol·licitants d'asil, només s'ha acollit el 25%.

A la vegada, la UE es còmplice de les greus violacions dels drets humans comeses per part d'Egipte, Líbia i Sudan en la ruta migratòria del Mediterrani, externalitzant, novament, el control migratori a països no pertanyents a la UE, i no signataris de la Convenció sobre l'Estat dels Refugiats de 1951 i Protocols Addicionals, fent una tasca de contenció vulnerant de forma vergonyosa els més elementals drets humans i obstaculitzant la ingent actuació de les ONG en les seves funcions de salvament. ONGs que han vist criminalitzades les seves accions sota acusacions d'afavorir la immigració clandestina i de fer negoci a càrrec de la mateixa i que s'han vist forçades a seguir un codi de conducta imposat per Itàlia i amb recolzament de la Comissió Europea, al realitzar la missió de salvar vides que novament posa paranys als seus objectius.

És per això que hem de començar a corregir aquestes polítiques al nostre país i proposem: com a mesures concretes:

Treballar urgentment en la denuncia dels dèficits democràtics, i de respecte dels drets humans amb que es regula i tracta tota la problemàtica relativa a les persones refugiades i a l'asil.

I en aquest marc, exigir de les Autoritats competents:

- 1) La creació a Espanya d'una Autoritat o Agència Especialitzada en Refugiats i una altra especialitzada en Immigració que vetlli pel compliment de la legalitat en ambdues matèries.

És veritat que existeix, almenys sobre el paper, una comissió interministerial d'Asil i Refugi, però el que creiem que és una necessitat és l'existència d'una Autoritat o Agència especialitzada i independent, que pugui desenvolupar funcions de control de l'activitat administrativa, que faci un paper fiscalitzador i d'observatori transversal de la realitat. Que hi puguin participar, o si més no, hi puguin haver contactes directes, amb les organitzacions que treballen amb aquestes persones.

Però igualment, encara que també consta com existent una comissió interministerial d'estrangeria, entenem que ateses, ja no les circumstàncies específiques que el món occidental està vivint en els 2 o 3 darrers anys, de desplaçaments i refugi, sinó per atendre el fet mateix de la migració, en tant que fet estructural i no purament conjuntural, i que en el futur es s'incrementarà, és necessària també una Agència sobre Migració.

- 2) La Directiva 2001/55/CE ha resultat totalment ineficient, en primer lloc, perquè per entrar en funcionament es requereix que el Consell a proposta de la Comissió entengui que estem davant d'una

situació d'afluència massiva de desplaçats, fet que no ha passat mai i en segon lloc, la manca d'un sistema de solidaritat obligatori que garanteixi un repartiment equitatiu de responsabilitats entre els estats membres.

- 3) L'establiment d'un sistema de salvament en el mar Mediterrani amb assistència immediata a persones en dificultats.

Destaquem en el document que les polítiques que obliguen a retrocedir als/les migrants no fan més que forçar a aquestes persones a prendre rutes més perilloses a la recerca de seguretat. I Espanya, com a país fronterer, ha de vetllar especialment per la protecció i no centrar el seu esforç a impedir la seva arribada o aconseguir la seva expulsió.

Al respecte, recordar que un dels principis bàsics, o dret fonamental de les persones migrants, és el de "No Devolució" –art. 78 TFUE, art. 18 Carta dels Drets Fonamentals de la UE, art. 33 de la convenció de Ginebra-. Dret que es vulnera de forma flagrant en el procediment de les devolucions "en calent". Eminent especialistes en la matèria – tant des de l'àmbit acadèmic universitari com de la judicatura- han advertit que s'infringeixen els compromisos i acords internacionals que regulen l'entrada de persones estrangeres a un país.

- 4) L'aprovació del Reglament de Desenvolupament de la LLei 12/2009 reguladora del dret d'asil i la protecció subsidiària que porta un retard de més de 5 anys segons el que es preveu a la pròpia llei, impedit amb aquest fet que tinguin vigència previsions de vital importància, com son la possibilitat d'autoritzar l'estada a Espanya

per motius humanitaris en el marc del propi procés d'asil o la possibilitat de demanar directament l'asil en les ambaixades i consolats d'Espanya a l'estranger.

La manca de desenvolupament reglamentari deixa en paper mullat el dret de les persones sol·licitants d'asil als serveis socials públics, doncs el període d'acollida en una primera fase responsabilitat de l'administració pot ser de sis a nou mesos, però en les fases següents, que poden arribar fins els 24 mesos, ja depenen de les organitzacions que col·laboren amb l'administració. Tampoc es pot garantir una valoració individualitzada que permeti tenir en compte les característiques personals i familiars a l'hora de designar les places i de detectar les necessitats específiques de determinats grups.

Aquesta manca de compliment per part de l'Estat en matèria d'asil és més evident quan la pròpia Comissió Europea, el mes de setembre de 2015 va informar de la seva intenció d'iniciar un procediment d'infracció contra Espanya, sobre la implementació de la Directiva 2011/95/UE, sobre requisits d'asil, havent finalitzat el termini de transposició el desembre de 2013.

I pel que fa a la possibilitat de les peticions d'asil gestionades per ambaixades o consolats, val a dir que la Llei (art. 38) així ho preveu, però aquesta manca de desenvolupament reglamentari ha provocat que de les 19.846 peticions fetes, només 1.029 van ser gestionades per ambaixades o consolats, de manera que aquesta via és absolutament residual.

- 5) La modificació de la avantdita LLei 12/2009 perquè sigui causa de concessió d'asil el risc de persecució per raó de gènere, orientació i identitat sexual o edat i el risc de patir violència de gènere o de ser sotmesa a explotació en el país d'origen.
- 6) La regulació integral de la protecció a les víctimes de tracta d'éssers humans a través d'una llei, reconeixent la possibilitat d'identificar a les víctimes les jutgesses/s i fiscals que intervenen en el procediment penal.
- 7) Reclamar la possibilitat que davant de l'incompliment per part del Govern Central dels compromisos assolits en matèria d'asil deixi pas a altres Administracions públiques disposades a complir-los degudament finançats per l'Estat .
- 8) Millora del sistema d'acolliment, reforçant les segones fases d'integració i autonomia i creació de noves fórmules de finançament, partint de la premissa que l'acollida i la protecció de les persones refugiades és una responsabilitat de l'Estat.
- 9) Previsió d'alternatives als Centres d'Internaments d'Estrangers mentre es tramita un expedient de devolució i/o expulsió, amb solucions que no suposin vulneració dels drets humans, com a pisos tutelats o règims d'acolliment a través d'associacions i organitzacions que tinguin legalment reconeguts entre les seves finalitats la protecció i assistència de les persones migrants, atenent que el 60% de les persones internades no són efectivament expulsades.

Dijous 14 de juny, 18.30 h — Palau de la Virreina, la Rambla 99, Barcelona

Fronteres i drets

Estem refugiant?

Barcelona, 14 juny 2018

Fronteres i Drets

Jutgesses i Judges per a la democràcia JJPD

Unión Progresista de Fiscales UPF

Associació Catalana de Juristes Demòcrates ACJD

Sindicat de Lletrats de l'Administració de Justícia SISEJ

Àgora Judicial

Comissió de Defensa dels Drets de la Persona del ICAB

Asociación de Mujeres Juezas AMJE

Més informació: <https://fronteresidrets.wordpress.com/>